

KÚRIA

Bhar.I.1848/2015/7.szám

A Kúria Budapesten, a 2016. év március hó 1. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

Az emberölés bűntettének kísérlete miatt folyamatban lévő büntetőügyben a bejelentett másodfellebbezést elbírálva a Fővárosi Ítéltábla 3.Bf.192/2015/8. számú ítéletét helybenhagyja.

A végzés ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A Fővárosi Törvényszék - hatályon kívül helyezés folytán megismételt eljárásban - a 2012. április 11. napján kihirdetett 9.B.222/2012/4. számú ítéletével a vádlottat bűnösnek mondta ki felbujtóként elkövetett emberölés bűntettének kísérletében [1978. évi IV. törvény 166. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont]. Ezért öt nyolc év börtönbüntetésre és nyolc év közügyektől eltiltásra ítélte. A vádlott által 2009. március 5. napjától őrizetben, majd 2009. március 7. napjától 2009. május 21. napjáig előzetes letartóztatásban töltött időt a kiszabott szabadságvesztésbe beszámítani rendelte és a vádlottat kötelezte az eljárás során felmerült 572.767 forint bünygyi költség megfizetésére.

Az elsőfokú ítélet ellen a vádlott és védője jelentett be - utóbb

írásban is megindokolt - fellebbezést, és összességében a vádlott felmentését indítványozta.

Az elsőfokú ítéletet az ügyész tudomásul vette.

A Fővárosi Ítéltábla a 2015. szeptember 15. napján kihirdetett 3.Bf.192/2015/8. számú ítéletével az elsőfokú határozatot megváltoztatta; **a** vádlottat az ellene bűnsegédként elkövetett emberölés bűntettének kísérlete miatt emelt vád alól a Be. 6. § (3) bekezdés b) pontjának második fordulata alapján - bizonyítottság hiányában - felmentette azzal, hogy az eljárás során felmerült bűnügyi költséget az állam viseli.

A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a megismételt eljárást az eljárási szabályok túlnyomó részének betartásával folytatta le, azonban az ügy legfontosabb kérdésében - **T1** gyanúsítottként tett vallomásának felolvasásakor - nem tisztázta annak ténybeli és eljárásjogi hátterét, holott a Fővárosi Ítéltábla korábbi, hatályon kívül helyező határozatában kifejtettek szerint e nyomozás során tett vallomásnak döntő jelentőséget tulajdonított és a felolvasás elmaradása eredményezte a hatályon kívül helyezést. Az alapeljárásban a Fővárosi Főügyészség a Be. 301. § (1) bekezdése alapján indítványozta **T1** vallomásának tárgyalás anyagává tételét (NF.5.821/2009/89-I. számú vádirat negyedik oldal). Az ítéltábla kitért arra is, hogy a Be. 101. § (2) bekezdése szerinti eljárási szabály sérült, amikor a megismételt eljárásban csupán **1.Sz.** elmeorvos-szakértő meghallgatására került sor, szakértő-társa, **2.Sz.** nélkül. Mindemellett **T1** vádlottkénti megidézésére és korábbi vallomásának felolvasására nem kerülhetett volna sor, mert vele szemben az eljárást az ügyész felfüggesztette.

Értelemszerűen ez szükségessé tette új elmeorvos-szakértői vélemény beszerzését **T1** elmeállapotát illetően, figyelemmel arra is, hogy tanúkénti kihallgatására sor kerülhet-e. A 2015. szeptember 15-i másodfokú eljárásban felvett, a két szakértő együttes jelenlétében adott szakvélemény alapján **T1** olyan súlyos depresszióban szenved, amely funkcionális pszichózist és dezintegrált tudati állapotot jelent vegetatív krízisekkel, ennek következtében verbálisan gyakorlatilag hozzáférhetetlen. Regresszív tudatbeszűkült állapota évekig elhúzódhat, oldódhat is, de fennállhat akár élete végéig. Jelenleg állapota folyamatosan romlik, olyan elmebetegnek tekinthető, akinek depressziós tünetei vannak. (Fővárosi Ítéltábla ítéletének 5. oldal harmadik bekezdése). Vádemelés hiányában tehát vallomása a Be. 296. § (4) bekezdése alapján volt felolvasható. Ugyanakkor **T1** a vádlottat terhelő vallomását már a nyomozás során visszavonta, így kihallgathatósága esetén a vallomástétel megtagadásával a vádhatóság egyetlen bizonyítéka enyészhetne el.

Bár a Fővárosi Ítéltábla a foganatosított bizonyítással elhárította az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítás hiányosságait, eljárásjogi hibáit, az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást hiányosnak [Be. 351. § (2) bekezdés b) pont második fordulata], az iratok tartalmával ellentétesnek [c) pont] és a megállapított tényekből további tényekre helytelen következtetés [d) pont] miatt részben megalapozatlannak találta.

Ezt a megalapozatlanságot az iratok tartalma, ténybeli következtetés és a felvett bizonyítás alapján eltérő tényállás megállapításával - bár a vádlott felmentését eredményezően - ugyanakkor a másodfokú eljárásban orvosolhatónak ítélte.

Az ítéltábla ezért az elsőfokú ítélet tényállását az ítéletének 7-8. oldalán rögzítettek szerint módosította, és a módosított tényállás alapján - mivel **a** bűnösségét nem látta bizonyítottnak - felmentő rendelkezést hozott.

A másodfokú ítélet ellen a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség (BF. 631/2012/28-I. számon) jelentett be másodfellebbezést arra hivatkozással, hogy a Fővárosi Ítéltábla ítélete megalapozatlan [Be. 351. § (2) bekezdés b) és d) pont], mert a tényállás megállapításánál a bizonyítékokat egyoldalúan, már-már koncepciózusan, kizárólag a vádlott érdekkörében vette figyelembe, így az egyoldalúan megállapított tényekből további tényekre helytelenül következtetett, és indokolási kötelezettségének sem tett teljes mértékben eleget [Be. 373. § (1) bekezdés III. a) pont]. A hivatkozott megalapozatlansági okok a Be. 388. § (2) bekezdése alapján a harmadfokú eljárásban kiküszöbölhetőek, ezért indítványozta, hogy a Kúria a Fővárosi Ítéltábla, valamint a Fővárosi Törvényszék ítéletét a Be. 398. § (1) bekezdése alapján változtassa meg: állapítsa meg **a** vádlott bűnösségét felbujtóként elkövetett emberölés büntette kísérletében és szabjon ki vele szemben büntetést.

A Legfőbb Ügyészség BF.603/2015/2. számú írásbeli nyilatkozatában a másodfokú ügyészi fellebbezést módosított tartalommal tartotta fenn. Álláspontja szerint a másodfokon eljáró ítéltábla eljárási szabálysértése a másodfokú ítélet megalapozatlanságát eredményezte, ami nem kiküszöbölhető, ezért indítványozta, hogy a Kúria a Be. 392. § (1) bekezdés d) pontja alapján - tanácsulésen eljárva - a Fővárosi Ítéltábla ítéletét a Be. 399. § (5) bekezdése alapján helyezze hatályon kívül és a másodfokú bíróságot utasítsa új eljárásra.

Kifejtette: a másodfokú bíróság tulajdonképpen ugyanolyan bizonyítékok újraértékelése révén állapított meg az elsőfokú bíróságtól eltérő tényállást és vont le helytelen következtetést,

melynek alapján a vádlottat az ellene emelt vád alól felmentette. Ezzel pedig megsértette azt az eljárási szabályt, miszerint ha az elsőfokú ítélet megalapozott, úgy a másodfokú bíróságnak eltérő tényállás megállapítására nincs lehetősége, mert ezzel a másodfokú bíróság ítélete válik megalapozatlanná. Tévesnek tartotta a másodfokú bíróság azon következtetését, hogy a közvetett bizonyítékok semmilyen láncot nem alkotnak, melyből a vádlott bűnösségére lehetne következtetni, ellenkezőleg minden adat azt támasztja alá, hogy **T1** a vádlott tudomása nélkül (helyesen: tudomásával) cselekedett.

A vádlott védője írásbeli észrevételében az ügyészi fellebbezést alaptalannak tartva, megalapozottnak tartotta a másodfokú bíróság eljárását, mivel a bizonyítás felvétele álláspontja szerint szükséges volt, és bár a terjedelmét tekintve a részbizonyítás nem volt különösebben jelentős, a másodfokú bíróság annak alapján az eljárási törvény rendelkezéseinek megfelelően mérlegelte felül az első fokon megállapított tényállást.

Kifejtette azt is, hogy a Fővárosi Ítéltáblának **T1** gyanúsítottai vallomását - az Alkotmánybíróság 8/2013. (III. 1.) AB határozatában foglaltakra figyelemmel - eleve ki kellett volna rekesztenie a bizonyítékok köréből, és a harmadfokú eljárásban erre is tett indítványt.

Egyebekben a másodfokú határozat helybenhagyását indítványozta.

A bejelentett ügyészi másodfellebbezés a Be. 386. § (1) bekezdésének c) pontjára figyelemmel joghatályos, ezért a Kúria az ügyben a Be. 391. § (2) bekezdése alapján nyilvános ülést tartott, melyen a Legfőbb Ügyészség képviselője **a** vádlott terhére bejelentett - módosított - ügyészi fellebbezést azzal tartotta fenn, hogy a megállapított tényállás szerint **a** vádlott nem adott pénzt **T1**-nek a fegyver vásárlására, továbbá, hogy a másodfokú bíróság helyesen zárta ki **1.Sz.** szakértő meghallgatását a bizonyítékok köréből.

A vádlott védője az írásbeli észrevételét tartotta fenn.

A nyilvános ülés előtt a sértett - jogi képviselője útján - részletes írásbeli észrevételeket terjesztett elő, melynek lényege, hogy feleségét bűnösnek tartja a sérelmére elkövetett bűncselekményben, ezért a másodfokú ítélet hatályon kívül helyezését indítványozta.

A vádlott az utolsó szó jogán ártatlanságát hangoztatta.

Az ügyészi másodfellebbezés nem megalapozott.

A Kúria az első- és másodfokú ítéletet az azt megelőző első- és másodfokú bírósági eljárással együtt bírálta felül.

Ennek során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság által elkövetett eljárási hibákat a másodfokú bíróság túlnyomórészt orvosolta.

A **T1** által a nyomozás során tett gyanúsítotti vallomása kapcsán azonban nem osztotta az ítéltábla által kifejtett álláspontot. Eszerint az Alkotmánybíróság 8/2013. (III. 1.) AB határozatában foglaltak ellenére a 23/2003. (VI. 24.) BM-IM együttes rendelet 9. § (3) bekezdése alapján, ha a nyomozási cselekményről a védőt értesítették, de azon nem jelent meg, ezt a gyanúsítottal közölni kell és tájékoztatni kell arról, hogy a védő távolmaradása az eljárási cselekmény elvégzésének nem akadály, így a védő távollétében kihallgatott gyanúsított vallomása figyelembe vehető.

Az Alkotmánybíróság határozata alkotmányos követelményként határozta meg, hogy a Be. 48. § (1) bekezdésének alkalmazásakor a terhelt érdekében kirendelt védőt a terhelt kihallgatásának helyéről és időpontjáról igazolható módon, olyan időben értesítsék, hogy a kirendelt védőnek lehetősége legyen az eljárási törvényben foglalt jogait gyakorolni és a terhelt kihallgatásán részt venni. Ilyen értesítés elmaradása esetén a terhelt vallomása bizonyítékként nem értékelhető.

A Kúria álláspontja szerint az Alkotmánybíróság által alkotmányos követelményként meghatározott elv a nyomozó hatóságok nyomozásának részletes szabályairól szóló együttes miniszteri rendelet egy részletszabályával nem helyettesíthető, főleg úgy nem, hogy maga az ítéltábla is elismeri, miszerint az Alkotmánybíróság határozata által felhívott, a rendeletben szereplő legkevesebb huszonnégyszeresével korábbi értesítésnek a nyomozó hatóság eljárása az adott esetben nem felelt meg.

Ezért az ítéltábla álláspontjával szemben a Kúria úgy ítélte meg, hogy **T1**-nek a nyomozás során tett gyanúsítotti vallomása sem a Be. 291. § (1) bekezdése, sem a törvény 296. § (4) bekezdése alapján nem olvasható fel, ekként bizonyítékként egyáltalán nem értékelhető (az Alkotmánybíróság határozata nem tett különbséget aszerint, hogy az alkotmányos követelmény ellenére beszerzett gyanúsítotti vallomás a későbbiekben milyen okirati bizonyítékként kerülhet felhasználásra: ebből következően sem a vádlott korábbi, gyanúsítottként tett vallomásaként, sem a későbbi tanú korábban, gyanúsítottként tett vallomásaként nem vehető figyelembe).

Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 46. § (3) bekezdése szerint ugyanis, az Alkotmánybíróság hatáskörei gyakorlása során folytatott eljárásában határozattal megállapíthatja azokat az Alaptörvény szabályozásából eredő, és az

Alaptörvény rendelkezéseit érvényre juttató alkotmányos követelményeket, amelyeknek a vizsgált, illetve a bírósági eljárásban alkalmazandó jogszabály alkalmazásának meg kell felelnie. Az Alkotmánybíróság a határozata alapjául szolgáló ügyben a Be. 48. § (1) bekezdése alkotmányosságát vizsgálta, és nem a 23/2003. (VI. 24.) BM-IM együttes rendelet 9. § (3) bekezdésének alkotmányosságát.

Ez azonban a jelen ügyben mindössze azt jelenti, hogy a másodfokú bíróság által lefolytatott további részbizonyítás felesleges volt, miután **T1** nyomozati vallomása egyáltalán nem használható fel, és pedig nem **T1**-nek a cselekmény elkövetése után bekövetkezett elmebetegsége, hanem amiatt, mert az eljárás során az Alkotmánybíróság határozatában foglalt alkotmányos követelménynek a vallomás megtételének körülményei nem feleltek meg. A Kúria hozzáteszi még azt, hogy ha az Alkotmánybíróság egy Be.-ben lévő eljárási rendelkezés alkotmányos követelményeit utóbb megállapítja, akkor nem lehet úgy tekinteni, hogy a rendelkezés alkalmazásakor ilyen alkotmányos követelmény nem volt, ezért a jogszabály alapján végzett eljárási cselekmény érvényes [Be. 605. § (2) bek.]. Ez ugyanis éppen az Alkotmánybíróság alkotmányos követelményt megállapító hatáskörét ürítené ki.

Ezért a Kúria - e fenti, eltérő indokkal - de hasonlóan az ítéletábrához, úgy ítélte meg, hogy ebben az ügyben a beszerzett bizonyítékok alapján nem állapítható meg **a** bűnössége.

Az ügyészi fellebbezésben írtakkal szemben tehát a Kúria álláspontja is az, hogy az elsőfokú bíróság ítélete részben megalapozatlan volt, ezért nem tévedett a másodfokú bíróság, amikor részbizonyítást vett fel. Az ítéletábrá **T1** gyanúsítottai vallomásának felhasználhatósága kapcsán elfoglalt téves álláspontja lényegében nem befolyásolta azt, hogy a felvett részbizonyítás alapján a bizonyítékok megengedett felülmérlegelésével [Be. 352. § (3) bek.] **a** vádlottat helyesen mentette fel az ellene emelt vád alól.

Ugyanakkor a Kúria a felülbírálat során nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, amely feltétlen hatályon kívül helyezést eredményez és ezzel az ügy érdemi elbírálását kizárja. E körben vizsgálta azt is, hogy az ítéletábrá elmulasztotta-e indokolási kötelezettségét és azt állapította meg, hogy a másodfokú bíróság érthető indokát adta döntésének, okfejtése nyomon követhető, abból a felmentő rendelkezés indoka félreérthetetlenül kiderül.

Ami pedig a Legfőbb Ügyészség által módosított tartalommal fenntartott ügyészi indítvány azon részét illeti, amely szerint a másodfokú bíróság nem foglalkozott kellő körültekintéssel a sértett

írásbeli észrevételeivel és indítványával, a Kúria álláspontja szerint a sértetti jogok gyakorlása nem hozza bizonyítási kényszerhelyzetbe sem az első-, sem a másodfokú bíróságot, ez utóbbit akkor sem, ha egyébként hivatalból maga is észleli, hogy az elsőfokú ítélet (más okból) megalapozatlan.

A módosított ügyészi másodfellebbezés, miszerint a Kúria a Fővárosi Ítéltábla ítéletét helyezze hatályon kívül, és a másodfokú bíróságot utasítsa új eljárásra, nem vezetett eredményre, ezért a Kúria – a gyakorlatának [EBH 2015. B.19.] megfelelően – a Fővárosi Ítéltábla másodfokú ítéletét a Be. 397. § alapján helybenhagyta.

Budapest, 2016. március 1.

Dr. Csere Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Soós László s.k. előadó bíró, Dr. Vaskuti András s.k. bíró

A Fővárosi Ítéltábla 3.Bf.192/2015/8. számú ítélete a Kúria Bhar.I.1848/2015/7. számú helybenhagyó végzése folytán 2016. március 1. napján jogerőre emelkedett.

Budapest, 2016. március 1.

Dr. Csere Katalin s.k.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelével:

AIné írrok